

Langfredagsgudstjeneste fra Roskilde Domkirke

Introitus: Solo: "Tunge mørke natteskyer" vers 3 og 4 (Salmebogens nummer 785)

Hilsen: "Nåde være med Jer og fred fra Gud, vor Fader, og Herren Jesus Kristus!"

Kort intro:

I dag er det Langfredag. På Langfredag går flagene på halv over hele landet, alteret står tomt, for på Langfredag skjuler mørket jorderige, som vi skal synge om lidt. Det er lidelsens, skammens og dødens dag. Og alligevel er det samtidig en glædelig dag. På engelsk hedder den Good Friday, og hvad det glædelige består i, vil jeg sige noget om i min prædiken om lidt.

Kollekt (indledende bøn)

Læsning af Jesu Kristi lidelseshistorie ifølge Markusevangeliet:

"Da de havde hånet ham, tog de purpurkappen af ham og gav ham hans egne klæder på. Så førte de ham ud for at korsfæste ham.

Og de tvang en mand, som kom forbi ude fra marken, til at bære hans kors. Det var Simon fra Kyrene, far til Alexander og Rufus.

De førte ham ud til stedet Golgata – det betyder Hovedskalsted. De ville give ham vin krydret med myrra, men han tog det ikke. Så korsfæstede de ham og delte hans klæder ved at kaste lod om, hvem der skulle have hvad. Det var den tredje time, da de korsfæstede ham. Og indskriften med anklagen imod ham lød: »Jødernes konge«. Sammen med ham korsfæstede de også to røvere, den ene på hans højre, den anden på hans venstre side. Således gik det skriftord i opfyldelse, som siger: »Og han blev regnet blandt lovbrydere.«

De, der gik forbi, spottede ham og rystede på hovedet og sagde: »Nå, du, som bryder templet ned og rejser det igen på tre dage, frels dig selv, og stig ned fra korset!« Også ypperstepræsterne og de skriftkloge hånede ham på samme måde og sagde til hinanden: »Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Kristus, Israels konge – lad ham nu stige ned fra korset, så vi kan se og tro!« Også de, der var korsfæstet sammen med ham, hånede ham."

Salme: 184 "Mørket skjuler jorderige" (vers 1, 4 og 5). Synges af sangere fra domkirkekoret

Læsning af Jesu Kristi lidelseshistorie ifølge Markusevangeliet:

”Og da den sjette time kom, faldt der mørke over hele jorden indtil den niende time. Og ved den niende time råbte Jesus med høj røst: »Eloí, Eloí! lamá sabaktáni?« – det betyder: »Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« Nogle af dem, som stod der og hørte det, sagde: »Hør, han kalder på Elias.« Så løb én hen og fyldte en svamp med eddike, satte den på en stang og gav ham noget at drikke, idet han sagde: »Lad os se, om Elias kommer og tager ham ned.« Men Jesus udstødte et højt skrig og udåndede. Og forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst. Da officeren, som stod lige over for ham, så, at han udåndede sådan, sagde han: »Sandelig, den mand var Guds søn.«”

Prædiken:

I mange middelalderkirker hænger der et krucifiks, altså et billede af Jesus på korset, i korbuen, der adskiller kirkeskibet fra alteret. I de kirker er det umuligt at se op mod alteret uden at se Jesus på korset. Det fylder i synsfeltet. Kor-krucifikset symboliserer, at der hænger et kors mellem os og Gud, mellem jord og Himmel. Det spærrer ikke vejen, det åbner den. Sådan et korskrucifiks hang der også engang her i Roskilde domkirke, men det blev taget ned for mange år siden, ligesom det er sket i mange andre kirker, men på altertavlen har krucifikset stadig en central placering, og er et vidnesbyrd om, at korset har en helt central betydning i kristendommen.

Korset er det mærkeligste symbol på en religion, man kan tænke sig, et menneske der henrettes på et af historiens mest grusomme henrettelsesinstrumenter. Nu er korset for længst blevet en vane, det er endda noget vi smykker os med, vi bærer det om halsen eller i ørerne eller som tatoveringer, ofte uden at skænke det mange tanker, hvad det egentlig er, vi smykker os med.

Sådan var det bestemt ikke i kristendommens begyndelse. For de første mange generationer af kristne var korset en anfægtelse og et kors for tanken. Ja, korset blev netop til denne talemåde: ”et kors for tanken”. Når noget er et kors for tanken, betyder det, at det er som et regnestykke, der ikke går op, en gåde der ikke kan løses, noget der strider mod al menneskelig rationalitet og fornuft. – Det, korset viser, er nemlig at Guds søn tortureres, lider og dør den mest ydmygende og skamfulde død, man kunne tænke sig.

For det store flertal af folk i romerriget var det ikke mærkeligt, at et menneske kunne være guddommeligt, sådan som det blev sagt om Jesus, bortset fra jøderne,

der ikke accepterede at et menneske kunne være guddommeligt. Det store flertal var derimod ikke i tvivl om, at skillelinjen mellem det himmelske og det jordiske kunne gennemtrænges. Men guddommelighed var forbeholdt de største af de store: sejrherre, helte og kejsere. Og deres guddommelighed betød netop, at de *ikke* kunne ende som Jesus endte, på et kors. De var magtfulde sejrherre, ikke ofre. Så det var ikke Jesu opstandelse, der var det store kors for tanken, for den er en guddommelig magtdemonstration. Men at et menneske, der selv var blevet korsfæstet, skulle være guddommelig, ja, selve Guds enbårne søn, det kunne man kun opfatte som skandaløst, hæsligt og grotesk.

Det prægede også de kristne i de første århundreder af kristendommens historie. De krympede sig ved tanken om den måde, deres Herre døde på. 150 år efter Jesu fødsel skrev en af kirkens ledende teologer, Justin Martyr, sådan her: "Korsets mysterium, der kalder os til Gud, bliver foragtet og virker vanærene."

De kristne studerede og grundede over evangeliernes fortællinger om Jesu lidelse og død på korset, men de veg tilbage for at lave fysiske billeder af den korsfæstede. De første århundreder blev Jesus hovedsageligt skildret i kunsten som den gode hyrde. Det var først, da romerriget blev kristent, at kunstnerne begyndte at fremstille Jesus på korset, og vi skal så langt frem som til år 400, før de kristne ikke mere betragtede korset som noget skamfuldt.

Og et krucifiks kan stadig virke overvældende. Det kan stadig virke grotesk og hæsligt, noget man ikke har lyst til at se på. Men det er altså et billede af Gud, et fuldstændigt nyt og omvæltende billede.

I sin roman "Gudfar" skildrer Dy Plambech en ung mands møde med et krucifiks i en landsbykirke. Uffe er biker og murer, og Jesus sagde ham ikke noget. Alligevel bliver han tiltrukket af kirken på bakken oven for den mark, hvor han er til motorcykeltræf, og mens hans brødre i bikerklubben Spitfire spiser grillmad anrettet på en nøgen kvinde, går han op til kirken og ind i den. "Det syn, der ramte ham, var svimlende", kirken var fuld af kalkmalerier af engle, flagermuslignende mennesker med horn i panden, Adam og Eva lå på knæ i Edens Have, og ved siden af dem hang Jesus på korset imellem blomster og stjerner.

"Jesus' blod dryppede fra korset. Den fyr har det ikke godt, tænkte Uffe, og kalkmalerierne, prædikestolen, hele kirkerummet drejede rundt. Uffe så på Jesus. Han syntes, han lignede én, han kendte. Han stod lidt og sammenlignede. Hvem var det nu? Jo, det var ham selv! Det var rigtigt nok, tænkte han, den store næse og den

fremskudte hage. En ømhed kom op i ham. Tænk, hvis det var ham, der hang fastnaglet i hænder og fødder på et kors. Han blev svimmel og kold og satte sig på gulvet og så op i hvælvingerne. Søjle rejste sig bag søjle. Hvælving åbnede sig over hvælving, så kirken blev udvidet og åbnede sig, som en blomst der folder sine blade ud.

Døbefonten, prædikestolen, orgelet. Uffe trykkede hånden mod brystet, blodet løb fra hans hoved. Han blegnede, da han så op mod altertavlen. Det lange massive kors tårnede sig op i rummet. Det borede sig gennem kirkens hvælvinger. Korset gjorde en bevægelse, gav Uffe et tegn, hviskede: Kom, kom så. En varm strøm løb gennem ham. Den begyndte oppe fra tindingerne og løb ned gennem kroppen til fødderne. En udefinerlig lykke, en følelse af kærlighed, skyllede ind over ham. Et par altomfavnende arme lukkede sig om ham. Han var ikke mere alene. Han mærkede det helt klart: Han havde en far, der altid ville være der for ham. I det samme åbnede en himmel sig over ham. Kalkmalerierne trak sig til side og et lys kom mod ham. Han hørte kirkeklokkerne ringe. Han mærkede sine knæ støde mod det kolde gulv i kirken. Så faldt han bagover.”

I denne smukke fortælling om Uffes åbenbaring beskriver Dy Plambech enkelt og præcist, hvad korset betyder, og det kald, der kommer fra det. Korset er en invitation til at tro på, at der er et par altomfavnende arme, der lukker sig om os. Vi har en far, der altid vil være der for os. Vi er ikke alene. Manden på korset ligner en, vi kender, han ligner os selv, det er ham, Gud Søn, og mig i én person. Det er et billede af, at vi aldrig lever et gudsforladt liv, selv ikke når det er mest mørkt og tungt. Det er et billede af kærlighed. Amen

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden

Som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed. Amen!

Apostolsk velsignelse: Vor Herre Jesu Kristi nåde, Guds kærlighed og Helligåndens fællesskab være med os alle!

Vi skal nu høre salmen ”Hil dig Frelser og forsoner”, nr. 192 i salmebogen vers 1, 3 og 9.

Langfredagsbøn:

Herre, vor Gud, himmelske Far!

Tak for, at du bøjede dig så dybt som du kunne

og i din søn, Jesu Kristi lidelse og død på korset viste os,
at denne verden er ikke et gudsforladt sted,
selvom det kan se sådan ud.

Tak for, at du er her i denne store og mærkelige verden,
Også der hvor det er allerværst.

I og omkring os truer mørket

Men din kærlighed er verdens lys.

Lad det lys oplyse og varme vore hjerter,

Så vi selv kan være små lys i denne verden.

Lad det vise os vej.

Og sig til os, når vi mister orienteringen, og når vi mister vore kære og når vi selv skal
dø:

Vi går til Paradis.

Fadervor (siges af alle)

Velsignelsen (med korsvar)

Postludium

--